

Quartus Physicorum

et simul mouet cum eo deferendo ipsum locatum sicut vides ea que in ipsis continentur et per hoc differant a prima opinione.

Tertia est opinio pitagoricorum non naturaliter loquentium qui dicebant extra celum esse magnum spacium et infinitum et credebant illud esse animal quod per suam respirationem causabat in istis inferioribus distinctionem que non potest fieri per plenum per quod res magis continuantur ideo dicebant quod distinctio rerum sit per interpositionem eiusdem vacui.

Conclusio ad philosophum pertinet determinare de vacuo probat quia ad ipsum pertinet determinare de loco ergo et de vacuo quod per similes rationes quodam crediderunt utrumque esse.

Conclusio secunda nullum est vacuum hoc quidam antiquorum voluerunt probare ostendendo quod aer aliquid sit et per consequens plenum aere non est vacuum sed hec ratio non est vniuersalis quia non sequitur plenum aere non est vacuum ergo vacuum non est. Assumptum autem probant dupliciter quod vides plenum aere sustinet magnum pondus ergo aer est aliquid et fortis. Secundo de clepsidra repleta aqua cuius si superius foramen obstruat non cadet aqua per foramina inferiora et hoc quod scilicet eos aer interior existens sustinebat aquam ergo aer est aliquid **S**an. **T**ho. dicit le. 9. quod clepsidra est vas quod furat aquam quo irrigant ortus et dicebant quod quando aqua intrat tale vas simul intrat aer **E**t nota quod aer parum sensibilis est sentiri tamen a tactu tempore hyemali per suam frigiditatem et a visu per lumen existens in eo subiectum enim sentiri per accidens sibi inherens secundum signum anaxagore non videtur verum quod remouendo digitum a foramine superiore tunc aqua exit ergo aer sustentans non impediens exitum aque. Item antiqui male diffinuerunt vacuum dixerunt enim vacuum esse in quo nullum est corpus ex eo quod vacuum est in quo nichil est et secundum eos omne ens est corpus et quia credebant omne corpus esse graue vel leue diffinierunt vacuum esse in quo non est graue vel leue. Sed contra tunc punctum esset vacuum quia in puncto non est graue vel leue ideo aliter diffinitur vacuum est locus non repletus corpore aptus natus tamen repleti. Querit philosophus utrum si in aliquo spacio sit color vel sonus dicendum sit vacuum respondet quod si sit susceptiuum corporis tangibilis tunc est vacuum alias non. Male ergo dicitur quod vacuum est in quo nichil est quia dato aliquo spacio sine dimensione vel quantitate in qua sit color et in qua potest contineri corpus tunc tale spacium est vacuum licet aliquid in eo sit. Tunc probat conclusio quod omnis locus est repletus corpore est enim terminus corporis continetis ergo nullum est vacuum.

Item videmus quod natura fugit vacuum unde graua ascendunt ne sit vacuum in vniuerso.

Tertia conclusio non est ponendum vacuum corporibus imbibitum ut dicebat democritus quod scilicet eos ideo ponit ut sit causa motus quod vacuum est causa raritatis et leuitatis secundum eos ergo vacuum non est causa motus deorsum ipsorum grauium.

Item vacuum est intrinsecum corpori ergo mouetur cum corpore ergo est in alio loco cum ergo vacuum sit locus sequitur quod loci erit locus. Item si vacuum est causa motus ergo ipsummet vacuum deberet velocissime moueri quod tamen est falsum.

Item si vacuum esset locus simul existens cum ipso locato sequeretur quod plures dimensiones possent

esse simul scilicet dimensiones ipsius vacui et corporis contenti et pari ratione omnes dimensiones possent esse simul quod est falsum quod secundum **S**an. **T**. hic lec. 13. non potest ymaginari quod hec linea sit alia a linea sibi equali nisi in quantum ymaginamur utramque esse in alio et in alio situ.

Conclusio quarta diuina potentia posset esse vacuum quod deus posset annihilare omnia elementa et tunc videtur quod inter celum et terram esset vacuum et **S**an. **T**ho. dicit in vacuo posse fieri motum hoc autem non esset verum si implicaret vacuum esse. Item vel vacuum capitur pro dimensionibus siue pro quantitate non continens te aliquid corpus et clarum est quod deus potest facere dimensiones separatas vel non capit pro dimensione contenta a loco sed potius pro ipso loco qui dicit superficiem cum respectu ad primum continens et hoc totum potest deus conseruare destructo locato sed nunquam locus sacramenti eucharistie est vacuum sic dicit sanctus **T**homas tertia parte quod non: quia repletur speciebus. q. 76. ar. 5. 2.

Contra hec arguitur per rationes antiquorum. Primo videtur enim partes eorum que condeusantur conuenire in inuicem et sic vna pars subintrat aliam ergo in aliis sunt quedam vacuitates. Antecedens declarat quod vas tantum continet de vino cum vtribus quantum sine eis. Item illud quod mouetur localiter vel recipitur in pleno vel in vacuo non primum quia tunc duo corpora essent simul.

Secundo argumentatio fit per receptionem alicuius corporis illa autem pars non potest recipi in pleno ergo in vacuo ergo habetur intentum.

Item vas plenum cinere vel farina tantum recipit de aqua quantum si non essent cineres quod non fieret nisi essent aliquae vacuitates inter partes cinerum igitur.

Item vel in rarefactione vna pars semper cedit alteri et tunc rarefacta vna parte oportet totum aere usque ad celum moueri vel vna pars subintrat aliam et tunc oportet quod in ea sit quedam vacuitas.

Tertio arguitur quidam ponendo quod duo corpora plana se tangant et separentur tunc aer subintrans prius perueniet ad extrema quam ad media illorum ergo in illo priori erit vacuum in medio.

Item volo quod tota inferior pars doli auferatur tunc manifestus est quod vinum inferius erit et sic descendet ergo in parte superiori dabitur vacuum quod pono quod superius nullus aer possit subintrare.

Quarto ponatur os follis in foramine alicuius vasis sic quod occupet totum illud foramen et non sit aliud in ipso vase et eleuentur latera follis tunc aer existens in illo vase ingreditur folle ergo vas remanet vacuum.

Item impleatur vas fortissimum aqua calida et obstruat et postea congeletur illa tunc manifestum est quod minor locus occupabit quod condensatur per frigiditatem ergo in aliqua parte manebit vacuum.

Quinto locus est causa motus naturalis sed non est causa in quantum plenus est quia ut sit impedit receptionem alterius corporis quod ad ipsum naturaliter mouetur ergo est locus in quantum est vacuum.

Item materia est locus forme vel causa mutationis ad formam ratione priuationis et carentie ergo vacuum quod dicit priuationem est causa motus ergo vacuum est.

Sexto bene sequitur vacuum est locus non repletus corpore ergo vacuum est a propositione de est tertio adiacente ad propositionem de secundo vel a iunctis